

Koronarokotukset sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävissä –webinaari 26.1.2022

Laura Tuominen, sopimusasiantuntija

Yhteistoiminta tärkeää

- Muutokset työtehtäviin ja työntekijöiden asemaan syytä käydä läpi yhteistoiminnallisesti henkilöstön edustajien kanssa
 - Työntekijä saa tukea työpaikan luottamusmieheltä / työsuojeluvaltuutetulta
- Myös uusi yhteistoimintalaki vahvistaa jatkuvan vuoropuhelun periaatetta työpaikalla. Vuoropuhelussa voidaan käsitellä esimerkiksi
 - yrityksen tai yhteisön taloudellista tilannetta
 - työpaikan sääntöjä ja käytäntöjä
 - henkilöstön rakennetta ja osaamistarpeita
 - työhyvinvointia

Lisätyön tarjoamisvelvoite ja tasapuolinen kohtelu

- Jos työnantaja tarvitsee lisää työntekijöitä hänen osa-aikatyötä tekeville työntekijöilleen sopiviin tehtäviin, työnantajan on tarjottava näitä töitä osa-aikatyöntekijöille. (TSL 2 luku 5 §)
- Työnantajan on kohdeltava työntekijöitä tasapuolisesti, jollei siitä poikkeaminen ole työntekijöiden tehtävät ja asema huomioon ottaen perusteltua. (TSL 2 luku 2 §)
- Määräaikaisissa ja osa-aikaisissa työsuhteissa ei saa pelkästään työsopimuksen kestoajan tai työajan pituuden vuoksi soveltaa epäedullisempia työehtoja kuin muissa työsuhteissa, ellei se ole perusteltua asiallisista syistä. (TSL 2 luku 2 §)

Työturvallisuus

- Työnantajalla on velvollisuus huolehtia työturvallisuudesta.
- Tärkeää on perehdyttäminen, jolla työntekijä oppii työtehtävänsä ja tarvittavien suoja- ja apuvälineiden käytön.
- Perehdyttäminen on erityisen tärkeää työsuhteen alun lisäksi myös muutostilanteissa (esim. kun uusi apuväline tulee osaksi työtä).
- Perehdytyksestä vastuussa on työnantaja.

Ohje kotihoidon ja henkilökohtaisen avun työntekijöiden suojaamiseen

- Henkilökohtaisen avun työnantaja vastaa avustajien työturvallisuudesta ja koronaviruksen vaatimista varotoimista. Työntekijä on puolestaan velvollinen noudattamaan työpaikan suojauskäytäntöjä.
- Kunnan on huolehdittava, että henkilökohtaisten avustajien työnantajina toimivilla vammaisilla henkilöillä on käytettävissä tarvittavia suojavälineitä vastaavasti kuin kotihoidossa. Tällä hetkellä työterveyslaitoksen ohjeen mukaan suojarusteita tulee käyttää myös henkilökohtaisessa avussa. <https://heta-liitto.fi/korona/>

Valtioneuvoston asetus henkilösuojainten käytöstä työssä (1.8.2021)

- Tarkennettu työnantajan velvollisuutta huolehtia henkilönsuojaimien käytöstä työssä.
- Ei riitä, että työssä tarvittavat henkilönsuojaimet annetaan työntekijän käyttöön, vaan huolehdittava, että suojaimia tosiasiallisesti käytetään koko työsuorituksen ajan.
- Työnantajan on riittävän tarkasti määriteltävä missä, milloin ja kuinka kauan kerrallaan suojaimia käytetään. Käytön määrittelyssä on otettava huomioon vaaran vakavuus, altistumisen toistuvuus, työntekijän työskentelypisteen erityispiirteet, työn kuormittavuus sekä suojainten suojaustehokkuus.
 - Työn kuormittavuus säännöksessä uutena asiana.

Työturvallisuuslakia sovelletaan myös toisen kotona tehtävässä työssä

- Sovelletaan myös työhön, jota työntekijä sopimuksen mukaan tekee kotonaan tai muussa valitsemassaan paikassa, työnantajan kodissa tms.
- Tietyiltä osin otetaan huomioon työhön ja työolosuhteisiin kohdistuvat toimintamahdollisuuksien rajoitukset, joita työnantajalla on.
- Tällöinkin työnantajan on kuitenkin noudatettava, mitä laissa säädetään koneiden, työvälineiden, henkilönsuojainten ja muiden laitteiden sekä terveydelle vaarallisten tai haitallisten aineiden työssä käyttämisestä.

Henkilökohtaisen avustajan käyttö poikkeusolojen aikana

- Oikeusasiamiehen laillisuusvalvonnassa on korostettu, että vammaisten henkilöiden palveluissa ja asumisessa tulee kaikissa olosuhteissa ensisijaisesti turvata jokaisen asukkaan terveys ja turvallisuus.
- Tästä huolimatta poikkeuksellisissakaan olosuhteissa asiakkaiden perus- ja ihmisoikeuksia, kuten yhteydenpitoa ja asukkaiden liikkumista, ei voida rajoittaa ilman laissa, kuten tartuntatauti- tai kehitysvammalaissa, säädettyä perustetta tai muutoin ylimitoitettusti. (8.7.2021 EOAK/4247/2020)

Henkilökohtaisen avustajan käyttö poikkeusolojen aikana

- Poikkeuksellisten olojen aikana vammaiselle henkilölle on järjestettävä ne palvelut, jotka hänelle on yksilöllisen tarpeen perusteella myönnetty.
- Toiminnasta vastuussa olevan johdon on aina huolehdittava ja varmistuttava siitä, että henkilökunnalle annetut ohjeet ovat lainmukaisia ja että ohjeiden perusteella henkilökunta voi ja osaa toimia lainsäädännön edellyttämällä tavalla.

Riskiryhmiin kuuluvien vammaisten suoja

- Apulaisoikeusasiamies katsonut, että lainsäädäntöä olisi syytä muuttaa siten, että myös Covid-rokotetta koskisi soveltuvien osin sama sääntely kuin influenssarokotetta.
- Korkeaan riskiryhmään kuuluvia – kuten hengityslaittepotilaita – tulee suojata.
- Eduskunnan apulaisoikeusasiamies teki ratkaisun kanteluun, jossa kysyttiin voiko hengityslaittepotilaan kotiin tulla työskentelemään Covid19-rokotuksesta kieltäytyvä työntekijä.

<https://hengityslaittepotilaat.fi/eduskunnan-apulaisoikeusasiamies-otti-kantaa-hengityslaitteen-kayttajan-tyontekijoiden-covid19-rokottamattomuuteen/>